

40
МАКЕДОНСКИ
ТЕАТАРСКИ
ФЕСТИВАЛ
„ВОЈДАН
ЦЕРНОДРИНСКИ“
Прилеп, 3-10 Јуни 2005

БИЛТЕН Бр. 4

10.06.2005

ФЕСТИВАЛОТ КАКО ШТО НИ СЕ ЧИНЕШЕ

Денеска завршува Четириесеттото издание на Македонскиот театарски фестивал “Војдан Чернодрински”-Прилеп. Јубилејниот Фестивал се случуваше според замислата. Деновите беа исполнети со програма, претстави, промоции на театролошка литература, ден посветен на Платнарот, Разговори со Јордан Плевнеш. Од планираните дваесет и пет претстави, фестивалската публика виде дваесет и четири. Поради оправдаи причини, бугарскиот театар “Солза и смеа” не успеа да стигне во Прилеп и да ја изведе претставата ФИЛОКТЕТ.

За жал, уште еднаш мора да ги демантираме некои од дневните весници, за нивното пишување дека нема ПУБЛИКА на Фестивалот. Оние што беа присутни и што го следеа Фестивалот знаат дека ПУБЛИКА ИМАШЕ И ЌЕ ИМА ПОСТОЈАНО ВО ПРИЛЕП!

За овој број ви ја подготвивме листата со награди, некои од стандардните рубрики, како и една ФЕСТИВАЛСКА ФОТОТЕКА во која се сместени фотографии од сите денови на Фестивалот, а кои не успеавте да ги видите во претходните броеви на Билтенот.

Редакцијата на Билтенот му се заблагодарува на Фестивалот, на неговите први луѓе за искажаната доверба, која се надеваме дека не ја изневеривме. Исто така се заблагодаруваме на сите учесници на Фестивалот кои максимално ни излегоа во пресрет. Уште една голема благодарност до Институтот за театрологија при ФДУ-Скопје, за отстапените материјали И за поддршката на Фестивалот. Благодарност и до ПУБЛИКАТА што како и секогаш верно го следеше Фестивалот. Ви благодариме. И се гледаме ДОГОДИНА!!!

Н А Г Р А Д И

Оценувачката комисија на 40. МТФ “Војдан Чернодрински” - Прилеп, во состав: ЉУБИША ГЕОРГИЕВСКИ - претседател, РУСОМИР БОГДАНОВСКИ и БАЈРУШ МЈАКУ - членови, откако ги погледнаа сите претстави во официјална конкуренција и заблагодарувајќи им се на сите учесници, ги доделува следниве награди:

1. НАГРАДА ЗА РЕКЛАМЕН МАТЕРИЈАЛ се доделува на **ИГОР И ВЛАДИМИР ЃОРЃИЈОСКИ** за претставата **РИБАРСКИ КАРАНИЦИ** (НТ Прилеп)
2. НАГРАДА ЗА КОРЕОГРАФИЈА И СЦЕНСКИ ДВИЖЕЊА се доделува на **АЛЕКСАНДРА ХОНГ** за претставата **ЦРНИЛА** (НТ Штип)
3. НАГРАДА ЗА МУЗИКА се доделува на **ТУРГАЈ ЕРДЕНЕР** за музиката во претставата **АЗИЗНАМЕ** (Турски театар - Скопје)
4. НАГРАДА ЗА КОСТИМОГРАФИЈА се доделува на **БЛАГОЈ МИЦЕВСКИ** за костимографијата во претставата **ЛЕТ ВО МЕСТО**, Драмски театар-Скопје
5. НАГРАДА ЗА СЦЕНОГРАФИЈА се доделува на **КРСТЕ С.ЦИДРОВ** за сценографијата во претставата **ВИШНОВАТА ГРАДИНКА** (НТ Куманово)
6. НАГРАДА ЗА МЛАД АКТЕР “ТРАЈКО ЧОРЕВСКИ” се доделува на **КАМКА ТОЦИНОВСКИ** за улогата на Мала во претставата **ДРУГА СТРАНА** (Драмски театар - Скопје)
7. НАГРАДА ЗА ЕПИЗОДНА УЛОГА “ДИМЧЕ ТРАЈКОВСКИ” се доделува на **МУСТАФА ЈАШАР** за улогата во претставата **АЗИЗНАМЕ** (Турски театар - Скопје)
8. НАГРАДА ЗА АКТЕРСКО ОСТВАРУВАЊЕ се доделува на актерите: **ГАБРИЕЛА ПЕТРУШЕВСКА** за улогата на Слободата во претставата **ДУХОТ НА СЛОБОДАТА** (НТ Битола), **РЕФЕТ АБАЗИ** за улогата на Азалканов во претставата **ВИШНОВАТА ГРАДИНКА** (НТ Куманово) и **ИРЕНА РИСТИЌ** за улогата на Лили во претставата **ДРУГА СТРАНА** (Драмски театар - Скопје)
9. НАГРАДА ЗА ТЕКСТ се доделува на **ДЕЈАН ДУКОВСКИ** за текстот **ДРУГА СТРАНА**
10. НАГРАДА ЗА РЕЖИЈА се доделува на **ЉУПЧО ЃОРГИЕВСКИ** за претставата **ЛЕТ ВО МЕСТО**, Драмски театар-Скопје
11. НАГРАДА ЗА УМЕТНИЧКО ОСТВАРУВАЊЕ ВО ЦЕЛИНА се доделува за претставата **ЛЕТ ВО МЕСТО**, Драмски театар-Скопје

ЖИРИТО НА ОФФ ПРОГРАМАТА на 40-от Македонски театарски фестивал “Војдан Чернодрински”, во состав: Искра Гешоска, Иван Додовски и Ана Стојаноска во понудената конкуренција од десет претстави, едногласно одлучи Наградата за уметничко остварување на претстава во целина да ја додели на претставата **БУРА** од Вилијам Шекспир, во режија на Александар Поповски, а во продукција на Турскиот театар - Скопје.

За својата одлука го даде следново образложение: *Прејисџавајќи Бура е виџаџлива џо својата современа џеатрарска форма, во која брилџира конценџриран акџерски израз џиџо динамично исџражува следејќи смел режисерски конценџиџи. Режисерџи Александар Појџовски храбро џо конџекџтуализира и осовременува Шексџир. Травесџирајќи џи ликовиџе во Бура, џој суйџиџлно џи деконсџруира акџуелниџе џиџиџесџивени кодови за џубовџа, за слџбодата на индивидуалџа и за несџабилносџа на вредносџиџе. Сџанува збор за креатџивен џроцес во кој е осџварено колекџивно авџорсџво. Бура е џрејисџава со едносџавна есџеџиџка, неџџоварена со лесно доџадливи ефекџи, но џромислена во сџџе дейџали. Акџерската џ изведба џулсџра со џреџизни сценџграфски и косџимџграфски решениџа, заокружувајќи конзисџенџен конценџиџ на современ џеатрар.*

И Н Т Е Р В Ј У

Билтенот за последниот број на овој јубилеен Фестивал, во рубрикава реши да им отстапи простор на главните протагонисти на Фестивалот: Уметничкиот директор и Претседателот на Собранието на МТФ.

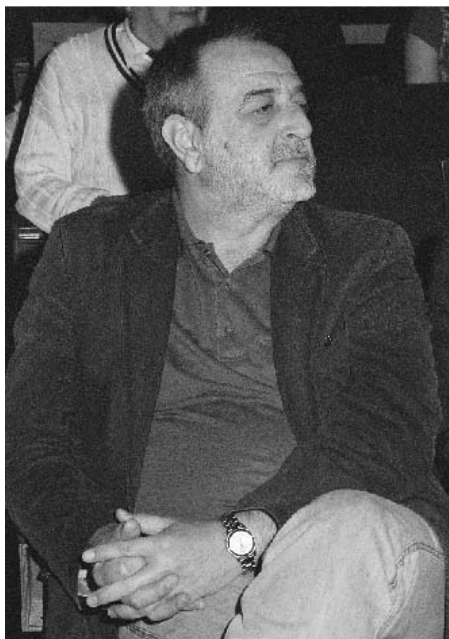
ЃУНЕР ИСМАИЛ, Уметнички директор на Фестивалот

Билтен: Како одличен познавач на театарот и на збиднувањата во театарската уметност, што според вас беше “пресудно” за продукцијата на годинешното издание на МТФ “Војдан Чернодрински”?

Ѓунер Исмаил: Театарот и само театарот! Се друго кое како некаков “критериум” е видливо, или пак би можело да се помисли, всушност, спаѓа во она што се нарекува Театар разбран во сите негови димензии. Се разбира, јас никако не смеев да ја испуштам и генералната културна димензија и самото место на Фестивалот во македонскиот културен простор, па затоа од богатата продукција одбрав така како што одбрав.

Б: На Фестивалот се прикажаа рекорден број претстави. Учествуваа сите професионални театарски ансамбли од земјава. Тука се и нашите драмски класици, режисери и новата генерација театарски творци. Дали овој императив произлезе од поводот-јубилејот на Фестивалот?

Ѓ.И.: Кажав пред малку. Сумата на случувања (претстави) води сметка за сите аспекти, вклучително и за тоа дека театарските куќи во земјата, сепак, се гравитационото јадро на целото театарско творештво и покрај моето почитување кое го негувам кон сите облици на алтернативен израз, или пак алтернативни облици на организирање на театарската продукција. Кога сме кај писателите и режисерите е сосема разбирливо да се води сметка за тнр.аспект-средба, или ако сакате „судир” на генерациите. Сакав да покажам дека ткивото на македонскиот театар е многу живо и живогоспособно!

Б: Не помалку значаен за Фестивалот е и придружниот дел или популарната *off* програма. Од што се раководевите при изборот?

Ѓ.И.: Продукцијата на македонските театри е многу богата. Имате дури и парадокси, во позитивна смисла, кога помалите театри (помал број на актери) имаат исклучително богата продукција, скоро идентична (барем квантитативно!) како и другите, поголеми театри. Токму заради тоа, сметав дека ќе биде грев ако публиката во Прилеп и

делумично во Битола, не ги види некои од овие, и тоа како, квалитетни претстави. Велам, ова е еден од критериумите. Потоа, станува збор, во некои случаи за тнр. помали продукции, но сепак важни заради авторот, режисерското проседе, исклучителниот актерски ангажман итн. Во случајот, на пример, со ЖИВ ЧОЕК можеби и надобро може да се согледаат сите овие причини-критериуми. Го имате Горан, веќе третпат-значи традиција, имате одлична режија, имате одлични актери и ...што уште не!

Б: Фестивалот “Чернодрински” ја нагласува потребата да го негува и поддржува домашното драмско творештво, автентичниот израз. Нашите автори кои се присутни на сцените во странство, доаѓаат дома преку Фестивалот?

Ѓ.И.: Па тоа е една од задачите за кои, допрва, ќе треба да градиме решенија. Можеби е точно дека домашниот автор, особено како (нај)нови имиња и го немаме во вкупната продукција, но Фестивалот не е единствената адреса која што ќе треба да го разрешува. Ние сите (Фестивалот, театрите, Министерството како носител на некоја културна политика)

сме во позиција да го “бараме авторот”! Сега-засега сме три субјекти, значи и доволно и малку. Пиранделовски-ама решливо!

Б: По завршувањето на Фестивалот планирате монографија, како поддршка и поткрепа на јубилејот. Дали монографијата ќе биде сублимат на растежите и дилемите во нашиот театар за да може да помогне во неговото идно профилирање?

Ѓ.И.: Таа е веќе готова, за претходните триесет и девет години, па ќе се допише само четириесеттата. Се разбира сите стандарди за една ваква монографија ќе бидат запазени, за што гаранција се имињата на авторскиот тандем (Иван Ивановски и Ристо Стефановски) како и редакторскиот ангажман на издавачот-Советот на Театарските игри.

Б: Како го гледате ликот на Фестивалот на прагот од неговата петта деценија?

Ѓ.И.: Како ветувачки, со оглед на она што го гледам како волја за работа, како надоаѓачки генерации на режисери, актери и како огромна, неугасната желба за создавање кај сите оние кои досега и така многу далеку го однесоа гласот за квалитетот на македонскиот театар. Едноставно е: Фестивалот има(л) сосема солидна база во македонските театри, а тие не само што создаваат, туку немаат намера да застанат. Физиономирањето ќе прозлезе од таа содржина-суштина.

Б: Ве молиме да ја дадете Вашата оценка за Фестивалот?

Ѓ.И.: Среќен сум заради тоа што според моја оценка обезбедив добар пресек на она што е македонскиот театар денеска, барем според она што се случува на сцена. Имаме доволен број претстави според кои секој добронамерен и упатен, ќе може и ќе знае од ова да види - каде е македонскиот театар денес сега и овде што е една многу битна работа. Исто така сум многу задоволен што се потврди нешто што го знаевме сите, дека овој Фестивал, овој град има одлична публика, многубројна публика што е квалитет се разбира, да имате во ова време олкава количина љубопитство насочено кон театарот. И тоа не е секојдневна работа

во сенката на тоа што во Македонија тече еден паралелен процес на осиромашување на духот и насочување на граѓанинот кон она што е не само псевдо култура, не само масовна култура од најнизок вид, туку е едноставно една манипулација и од најгрозен карактер. Во овој град, а тоа можеби е случај во некои други прилики, покажува дека во осум дена, што е една завидна концентрација, може да обезбеди секоја вечер преполна сала за било кој тип претстави, а како што знаете програмата беше компонирана така - не за да има за сите вкусови, туку различни театарски и режисерски проседеа можеа да се видат секоја вечер и секоја од нив привлече завидна бројка од гледачи кои што некогаш е невозможно ниту во Скопје да ги начекате толку многу, иако Скопје е пет-шест пати поголем град од Прилеп.

Тоа се тие работи околу кои јас немам дилеми и ме охрабруваат, догодина сега веќе да ги решаваме овие други, недоречени, недозатворени прашања. Можеби сега е време и нешто да најавам. Идната година се разбира овој театар, овој театарски фестивал ќе има облик којшто порано се нарекуваше тркалезна маса, но тоа нема да биде таква тркалезна маса туку ќе биде наменска, обработена преку целата година, со триесетина квалификувани соговорници кои нема да зборуваат само за театарот генерално, не само за македонскиот театар, туку ќе зборуваат и за конкретните претстави. Во таа смисла, ние веќе го работиме проектот, веќе се ангажирани јадрото на соработниците и оттука горе-долу насоките и поуците и се извлечени. Од друга страна ако се вратиме на она мое прво задоволство, сега веќе го имам пресекот, сега знам отприлика кои ќе бидат стандардите за идната селекција. Освен овој генералниот театарски стандард, каква програма, од кој обем можеме да издржиме. Ова е една прилично обемна програма, идната година сигурно ќе биде некоја отприлика помала од годинешнава, и во таа смисла, освен што во театарот ќе бидеме насочени да ги почитуваме или развиваме театарските стандарди, веројатно секогаш кога претставите ќе бидат изедначени според театарските квалитети, јас предимство ќе им дадам на дела коишто се напишани од автори кои живеат на територијата на Македонија.

КИРИЛ РИСТОСКИ, Претседател на Собранието на Фестивалот

Билтен: Г-не Ристоски и како актер и како човек вие сте со Фестивалот од неговото постоење. Една деценија сте прв човек на Фестивалот, а тој годинава слави јубилеј 40 години постоење. Што по толку години може да се рече за неговиот лик и за неговото значење?

Кирил Ристоски: Човекот не може рационално и јасно да дефинира нешто што се случувало во подолг временски период. Повеќе би било тоа субјективен суд, поглед наназад, за нешто што заминало, за кое ве врзуваат сеќавања за многу убави настани, емоции и тн. Во таа смисла, како на филмска лента се вртат сликите и спомените. Така, кога се одржаа првите, тогаш, Театарски игри 1965 година, јас имав 17 години, вљубен во театарот до уши, се ми изгледаше бајковито, со силно јарки бои, свеченост, како за голем сведен или државен празник. Тоа е сликата која длабоко ја носам во себе, таа емоција, радост и сон, тоа е лично, длабоко во мене. Од тие театарски игри израсна МТФ „Војдан Чернодрински“, најстар во Република Македонија, далеку, далеку посложен во својата структура. За последниве десет години од кога сум на чело на Фестивалот можам пообјективно да зборувам, зашто има печатени и електронски записи, а и свежи се сеќавањата бидејќи се случени во блиското минато, а точката на прекршување сум бил јас. Значи, се поминало низ мене, но поопширно ќе пишувам за тоа во друга прилика бидејќи треба повеќе време и простор.

Б: Фестивалот не ретко отвораше и болни точки во македонскиот театар, драматур-

гијата, условите на творците, дури и маркетингот. Се тргнало ли напред во решавањето на овие суштествени одредници?

К.Р.: Факт е дека Фестивалот од година во година се збогатува со нови содржини и има нагорна линија. Некои посакуваат одредени работи да се повторуваат, други да се менуваат порадикално и се е тоа нормално. Новите околности налагаат нов начин на мислење, новите

генерации поинаку го поимаат светот како што било отсекогаш, од векутумавека и тоа така и ќе биде, нема крај не постои крај, нема точка каде нешто престанува, завршува, тоа е принципот на животот, на природата на космичките сили. Според тоа не постои формула дадена еднаш засекогаш, проблемите ги имало, ги има и ќе ги има, додека постои човекот и добро е што е така, зашто тоа ве принудува да барате решенија, да ги решавате тие проблеми и така тоа вечно. Ако е така во животот, тогаш на уметноста тоа најмногу и прилега зашто секогаш е или треба да биде чекор пред животот. Во театарот не се нудат решенија, рецепти, туку само се отвораат прашања во тоа е и неговата суштина.

Б.: За Фестивалот се говори со респект и за неговата публика. Ланската година беше рекордна по посетители на претставите, истото се случува и годинава, особен интерес има кај младите луѓе. Дали публиката го најде тоа што го посакува, она што треба да го види, или има и нешто кое треба да и се понуди?

К.Р.: Прилеп има театарска традиција и ја има среќата да го има овој фестивал кој

низ своите 40 години создаде критичка и култивирана публика која изгради свој критериум. За тоа, често говорат и самите творци. Но, она што посебно радува е многубројната млада публика, која ги полни салите, особено полноќните програми кои имаат или негуваат една поинаква естетика. Тоа уште еднаш по којзнае кој пат потврдува дека има многу млад свет кој чувствува потреба од културни случувања наспроти кафулињата и дискотеките, затоа за нив влезот е бесплатен зашто тоа го заслужуваат.

Б: Фестивалот низ годините ги менуваше концептите. Се востанови и како фестивал на домашната драма, сега има и свој уметнички директор, но нема на пример, тркалезни маси. Значи ли ова потрага по нов модернизирани, транзитирани Фестивал?

К.Р.: Секое нешто на светот се раѓа, живее, постигнува свој зенит, заминува, се обновува, се видоизменува, така што негледам зошто да не сме во постојана потрага по нешто ново. Немало тркалезни маси па ги имало, па биле добри, па не биле добри, ги згазило времето, исчезнале како такви, се појавиле во други околности, во некоја нова форма. Во театарот одлично вчерашно - денес е бајато итн. Постојано сме во потрага по нешто ново. Имаше иницијатива и таа не е згасната се разбира, Фестивалот да биде на домашна драма како стимулација за нови драмски текстови и автори, времето покажа дека тоа е недоволно. Немало селектори, па имавме селектори, дојдовме до Уметнички директор. На Фестивалот, порано театарите предлагаа свои претстави, сега Уметничкиот директор ја гледа

скоро целокупната театарска продукција во Македонија и така, работите се менуваат се движат, така, како што налагат новите околности. Тоа е жив организам кој во основа значи промена, и се разбира потрага по нешто што е поинтересно, попровокативно, во одредени нови околности. Инаку, што значи нов модернизирани Фестивал - ако не се претходно од кажаното.

Б: Фестивалот годинава е јубилеен, веќе е средновечен, а нуди најобемна програма?

К.Р. 40 години Фестивал е време достоинствено за респект и за почит за сите оние што вградиле дел од себе во овој Фестивал и длабоко им се поклонувам и им се заблагодарувам на сите кои овозможиле денес да имаме Фестивал со четири децениско искуство, на единствената од ваков вид манифестација во државава. Фестивалот понуди 24 претстави, беа видени сите театри, алтернативни групи и сите оние што значат: од доајените, мајсторите на театарот, па се до најмладите кои допрва доаѓаат.

Б: Една ваша оценка за годинешниот јубилеен Фестивал?

К.Р.: Покрај сите тешкотии во однос на повеќе пати спомнатите хотелски сместувања, гледате дека Фестивалот организациски беспрекорно помина. Имавме навистина една богата, исклучително богата програма, како во претпладневните часови така и навечер. Поминаа 24 претстави и што е многу убаво, величествено, салоните беа преполни и се бараше билет повеќе.

ПЛАКЕТИ И БЛАГОДАРНОСТ ЗА ТЕАТРИТЕ

Собранието на МТФ „Војдан Чернодрински“ за својот 40 годишен јубилеј на сите професионални театри во Македонија им доделува плакети. Плакетите се израз на благодарност за придонесот на театарските куќи за растежот на Фестивалот.

Г Л Е Д А В М Е . . .

• Во четврток

За прештавања, ошосле...

ДЕАН ДАМЈАНОВСКИ, режисер

Претставата е изградена на метафороата на огледалото. Човекот и неговиот одраз: два света, толку блиски и толку слични, кои никогаш (или барем во блиска иднина) нема да се допрат. Двата света, во нашиот случај се Исток и Запад, младоста и староста, идеализмот и прагматизмот, Духот и Материјата, Театарот и Животот...

БИЛЈАНА БЕЛИЧАНЕЦ-АЛЕКСИЌ, актер

Мене ми беше првпат да работам со Дамјановски. Тој доаѓа од друга школа, од Бугарија. За мене е ова сосема поинакво искуство од она што досега сум го работела со другите режисери. И како жанр, тоа е мое прво искуство. Можеби на

Во придружниот дел од програмата на сцената од Битолскиот народен театар публиката имаше можност да ја проследи претставата ЖИВ ЧОЕК (Everyman) од Горан Стефановски во режија на Деан Дамјановски, а во изведба на Драмски театар од Скопје. Сцената и костимите се авторско дело на Благој Мицевски, музика и дизајн на звук Оливер Јосифовски, асистент на музика Вера Милошевска, а асистент-драматург Катерина Момева. Во претставата играа актерите: Ирена Ристиќ, Милица Стојанова, Бранко Ѓорчев, Билјана Беличанец-Алексиќ, Дејан Лилиќ, Ива Зенделска, Васил Зафирчев и Зоран Љутков.

почеток не му го разбирав јазикот на кој говореше, но со текот на времето се најдовме на иста бранова должина. Многу ме радуваше реакцијата на самиот автор (Стефановски) кој ја гледаше претстава и се изјасни дека ова видување е најблиско до она што тој го замислил.

БРАНКО ЃОРЧЕВ, актер

Прво искуство со режисерот. Ги немав гледано другите изведби (англиската и белградската) па така немав предрасуди. Добродетелта од целата работа е што направивме успешна претстава, се запознавме со нов режисер, остваривме нови димензии, нови простори и мислам дека претставата долго ќе живее.

Третата верзија на текстот на Горан Стефановски (по англиската и српската, и сите одиграни на Фестивалот) е всушност прва изведена од македонски ансамбл. Тоа е нов предизвик и за актерската екипа на Драмски и на режисерот Дамјановски. Со богатство од знаци и симболи работите се поставени од наопаку: човекот е тој што си игра играчки со смртта која има криза на идентитетот. Актерската игра плени, заедно со сценската и музичката димензија се во целина, надополнувајќи и напати објаснувајќи го текстот на Стефановски.

Народниот театар „Војдан Чернодрински“ Прилеп, во официјалната конкуренција, во 19.30 ја изведе претставата **РИБАРСКИ КАРАНИЦИ** од Карло Голдони. Претставата е во режија на Коле Ангеловски, а адаптацијата на текстот на Марија НОВАК. Сценографијата е на Валентин СВЕТОЗАРЕВ, а костимографијата на Раде ВАСИЛЕВ. Автор на музиката е композиторот Венко СЕРАФИМОВ, а на кореографијата Сања ШУТЕВСКА. Во претставата играат актерите: Марјан ЧАКМАКОСКИ - Падрон Тони, Цветанка ЧАВЛЕСКА - Дона Пасква, Јасмина МИЦОВСКА - Лучиета, Игор АНГЕЛОВ - Тита Нане, Андон ЈОВАНОВСКИ - Бепо, Најдо ТОДЕСКИ - Падрон Фортунато, Марија НОВАК - Дона Либеро, Марина ПОП-ПАНКОВА - Орсета, Андријана БОШКОСКА - Кека, Винета ДАМЧЕСКА - Винета, Димитар ВАНДЕСКИ - Падрон Винченцо, Владимир ЃОРЃИЈОВСКИ - Тофоло, Трајче ИВАНОВСКИ - Изидоро и Александар ТОДЕСКИ - Курир

НАЈДО ТОДЕСКИ, актер:

Ова е специфичен лик. Наизглед изгледа многу интересен и смешен, меѓутоа тоа е трагичен и специфичен во однос на тоа што има говорна мана. Тие ликови се тешки за изведување на сцена, затоа што првин текстот треба да се научи во нормална верзија, потоа да се сведи за да можеш да комуницираш со колегите, дијалогот да биде дијалог, а потоа се варира. Јас сум пресреќен, а дека ликот е добар говорат аплаузите на отворена сцена.

За ѝрејсџаваџа, оџџосле...

КОЛЕ АНГЕЛОВСКИ, режисер:

***Рибарски караници** е убава, позитивна претстава. Со многу енергија, со свежи идеи, убави глумци. Тоа е претстава која долго ќе се задржи на репертоарот на Прилепскиот театар, затоа што на некој начин во неа е вклучена млада генерација млади актери, што го немало досега во Прилепскиот театар. Карактеристични се љубовните караници, она што е значајно за ренесансните комедии. Спецификата на претставата е што е на охридски дијалект.*

Љубов, сонце, вода, смеа, задоволство... Во таква клима се гради приказната за среќата и животот на рибарската населба. И не само на рибарската населба, туку и овде, онде и секаде каде има луѓе, вакви или такви. Ставајќи ја врз фундаментот на љубовта, претставата е градена како сложувалка на ситуации од кои секоја поинтересна, покомична позаплеткана. А секој лик „царство“ за себе. За погодокот да биде вистинит-задоволство кај публиката. А таа го почувствува и мирисот на рибите и свежината на езерската вода. Се почувствува силат на љубовта. Убава, растреперена, разлеана, лесна и интересна претстава.

МАРЈАН ЧАКМАКОСКИ, актер:

Многу сум среќен што имав можност да играм во ваква претстава со вакви колеги со подмладен ансамбл, со многу енергија и добра перспектива. Среќен сум што вечерва претставата помина одлично.

АНДРИЈАНА БОШКОСКА, актер:

Оваа претстава се игра веќе една сезона. Одлична претстава, убава екипа, одлична енергија. Процесот на работа беше позитивен и мислам дека многу долго ќе се игра на репертоарот.

За ѓрејсџаваџа, оџџосле...

ДРАГАН СПАСОВ, актер:

*Ликот на Ангеле мислам дека го направив онака како го замислувам и очекувам публиката да го каже своето. Инаку, како и секогаш, прилепската публика е навистина фантастична публика. Го следам целиот Фестивал, преку она што ми го кажуваат колегите, дека салите се полни и дека публиката со душа ги чека претставите. Инаку настапувам и во претставата во чест на наградените **Чија си**. Можеби не е познато, но јас имам корен од овде, од Прилеп преку мајка ми.*

ДЕЈАН ЛИЛИЌ, актер:

Може човек да лета. Не му требаат ни крила ниту нешто друго, треба само длабоко да размисли, да ги допре своите мисли, во главата, во душата, може, да оди каде сака. Многу би било подобро да биде слободен во својата земја, тогаш летањето би му било пошироко, вака, малку потешко ќе биде да се издигне и да почне да лета. Човек, актер, најмногу лета и на ваков аплауз каков што добива овде, тогаш најмногу лета, тогаш не ти треба ни награда.

Претставата **ЛЕТ ВО МЕСТО** од нашиот драмски автор Горан Стефановски повторно оживува на сцената со актуелност која боли како жива рана. Македонското распетие разоткриено преку обичните луѓе, оние кои сакаат, а неможат, оние кои можат и сакаат и оние кои несакаат и не можат да летаат. Претставата ги открива бројните лични драми на луѓето кои не се слободни во сопствената земја и оние кои не умеат или умеат да ја најдат слободата во себе. Оваа тажна македонска приказна режисерот ја освежувал со реплики и ситуации кои изнудуваат смеа, што му успева со оглед на темата и нејзината болка. Публиката ја поздравил претставата и актерите со силен аплауз.

Драмскиот театар од Скопје во 22.00 на сцената на Центарот за култура „Марко Цепенков“ ја прикажа претставата од Горан Стефановски **ЛЕТ ВО МЕСТО**, во режија на Љупчо Ѓоргиевски. Сценографијата е на Миодраг ТАБАЧКИ, а костимографијата на Благој МИЦЕВСКИ. Композиторот Љупчо КОНСТАНТИНОВ е автор на музиката. Во претставата настапуваат актерите: Дејан ЛИЛИЌ – Михајло, Бранко ЃОРЧЕВ – Ефто, Снежана СТАМЕСКА – Султана, Билјана ДРАГИЧЕВИЌ-ПРОЈКОВСКА - Рајна, Владимир АНГЕЛОВСКИ - Кир Панајотис, Софија КУНОВСКА-МАТЕВСКА - Елена, Јовица МИХАЈЛОВСКИ - Киро, Рубенс МУРАТОВСКИ - Гаврил, Драган СПАСОВ - Ангеле, Мето ЈОВАНОВСКИ - Кајмакамот, Благој ЧОРЕВСКИ - Господин Остојиќ, Ѓокица ЛУКАРЕВСКИ - Господин Велков и Гоце ТОДОРОВСКИ - Арамијата.

БРАНКО ЃОРЧЕВ, актер:

Требаше да се ископаат многу работи кои сигурно некаде тлеле во мене, кои едноставно ги носи самата ситуација, самото живеење. Дека Ефто е крикот на Македонецот, јас го барава тој крик во мене и мислам дека тој не само како материјал во мене како емотивен материјал, туку едноставно постои во нашето општествено битие и живеење на Македонецот и мислам дека успеавме да го извадиме тој крик како последна шанса за нашата самосвест.

На полноќ, на сцената на Народниот театар, Theatre Ephemeride – Роан, Франција и Театарска група „Планета” - Скопје ја изведоа претставата од Јордан Плевнеш: **ПОСЛЕДНИОТ МАЖ, ПОСЛЕДНАТА ЖЕНА**, во режија на Димитар Станкоски. Композиторот Венко СЕРАФИМОВ е автор на музиката. Во претставата играат актери од Македонија и од Франција. Тоа се: Васил ЗАФИРЧЕВ и Сашка ДИМИТРОВСКА и Арно ФЕФЕР и Жоан ТИБО.

Centre
culturel
français
Skopje

Gradski zid blok 5 P.P. 388
1000 Skopje - Macédoine

**ГОСТУВАЊЕТО НА ПРЕТСТАВАТА
ПОСЛЕДНИОТ МАЖ, ПОСЛЕДНАТА
ЖЕНА, ФИНАНСИСКИ ГО ПОМОГНА
ФРАНЦУСКИОТ КУЛТУРЕН ЦЕНТАР
- СКОПЈЕ**

За прешивања, ошосле...

ДИМИТАР СТАНКОВСКИ, режисер:
Соработките се раѓаат и се прават. Соработката со Плевнеш, со театарот „Ефемерид” е фантастична. Соработката со Васил Зафирчев, со Сашка Димитровска, со Венко Серафимов е како „водење на љубов со најубавата жена на светот што сум ја сретнал”. Претставата е плод на една заедничка работа на сите учесници во претставата и тоа е еден од ретките сонови кои сум ги сонувал во мојата работа во театарскиот живот.

ВЕНКО СЕРАФИМОВ, композитор:
Ова е претстава која ја работевме со големо задоволство, со ентузијазам. Тоа се големи креации на сите глумци во претставата. Тоа е феноменален текст на Јордан Плевнеш и направивме претстава која со публиката комуницира на повеќе нивоа. Тоа е претстава која е забавна. На некој начин актуелна и претстава која ќе ја сакаат повеќе луѓе. Многу ми е драго што сме во Прилеп. Секогаш сум среќен кога сум тука. Приемот кај публиката е навистина одличен.

Приказна што оди паралелно низ два различни јазични системи како зборовна порака. За од друга страна актерскиот јазик е тој кој исполнува синцир меѓу двата пола, како две единки. Има ли нешто поубаво од љубовта проткаена со музиката, а во основата прашањето за себепостоењето, за сега и во иднина. И кога едноставно ќе те понесе нишалката на театарската игра зборовите се маргинализираат, актерската игра блеска, пораките стигнуваат до публиката. А згора на сето во тој израз можеби секој можеше да ја направи својата приказна онака како го толкуваше погледот од другата страна.

ВАСИЛ ЗАФИРЧЕВ, актер:

Прво, ми е драго што претставата што ја работевме во копродукција со театарот „Ефемерид” од Франција конечно ја виде прилепската публика. Искуството од соработката со француските колеги е одлично. Работевме на текст на Плевнеш и токму во таа комбинација на двојазичност, на два различни сензибилитета, погледи, на читање, мислење и правење театар се роди една интересна претстава, низ која таа двојност ја открива универзалната порака за уметникот, и за белата надеж на уметноста која единствено може да го спаси овој свет. Претставата, покрај тоа што имаше премиера во Руан, Франција и Париз конечно ја доживува премиерата во Прилеп и се надевам дека ќе биде присутна на Фестивалите низ светот.

ЖОАН ТИБО, актер:

Зборувам во мое име и од името на колегата Арно. Задоволна сум, иако знам дека дел од публиката не не разбра што говоревме на сцената. Но, ние бевме подготвени да и дадеме на луѓето приказна. Имам големо искуство во работата со Васил, Сашка, со режисерот. Им благодарам затоа што ни овозможија да бидеме дел од овој Фестивал.

САШКА ДИМИТРОВСКА, актер:

Имавме во Руан премиера, ја игравме и во Париз и еве сега сме тука. Имавме убаво соработка со колегите. Вечерва прикажавме што сработивме, а да напоменав дека ова што го гледавте тука беше во една поинаква варијанта.

О Д Д Р У Г А Т А С Т Р А Н А . . .

Ја прашавме публиката за претставите што ги гледавме

За претставата ЖИВ ЧОЕК

Претставата беше далеку подобра од онаа со српските актери што имавме можност да ја видиме на фестивалот. Содржината ни ја дава фактичката состојба: Ние сме Византијци, а се трудиме да бидеме Римјани. Затоа сме извештачени, анорексични, булемичари. Кога ќе сфатиме дека сме Исток, дека сме православци, тогаш ќе бидеме нормални. Се додека сосила сакаме да бидеме Западни ќе биде вака како што е.

Многу подобра верзија од белградската што ја гледав. Ми се чини актерите внесоа душа во претставата.

За претставата РИБАРСКИ КАРАНИЦИ

Не дека се наши, најдобри се! Да зинат ме тераат на смеење!

Добра претстава, посебно глумата на актерите, режијата и текстот.

Смешна, хумористична претстава.

За Претставата ЛЕТ ВО МЕСТО

Мајстори се нема што, претставата многу ми се допадна.

Убава претстава, убава музика, честитки за актерите, посебно за Дејан Лилик.

Претставата многу ме бендиса, сценографски, улогите и секако музиката.

За претставата ПОСЛЕДНИОТ МАЖ, ПОСЛЕДНАТА ЖЕНА

Одлична претстава. Задоволна сум.

Претставата за мене беше нешто посебно. Ми остави голем впечаток. иако ,францускиот јазик не го разбирам, сепак се чувствуваше позитивната енергија.

Добра претстава со одлична игра на актерите.

Хуманизмот дефинитивно нема место иднината на човештвото. дијалог

О Д Н А С З А Н А С

Овде ќе ги сретнете мислите на учесниците, публиката, организаторите за Фестивалот, за јубилејот, за ...

БОРЧЕ ГРОЗДАНОВ, театарски критичар

Да се дочекаат четири децении од една ваква манифестација е голема работа. Во таа смисла може и да се оправда обемената и термински преблокирана програма. Никој не може да ги сопре шпекулациите и наводните кујни кои понекогаш знаат да бидат и товар за еден добро организиран фестивал. Значи, секогаш ќе има онеправдани и незадоволни, поразени и победници. Но работата е во тоа што треба да се гледа уметноста.

ЕМИЛИЈА МАТАНИЧКОВА, постдипломец по театрологија

Да се одржи МТФ по четириесетти пат е голем настан, достоин за почит. "Војдан Чернодрински" би го вброила во редот на значајни уметнички настани во нашата држава, како што се: Скопскиот Цез Фестивал, Охридско лето, МОТ,... Посакувам овој Фестивал да продолжи со уште поголема по квалитет театарска продукција, со радикално нови пристапи, со уште похрабри експерименти и со понови, поинакви видувања во сите сегменти на театарот.

Љупчо ПЕЧИЈАРЕВСКИ, социолог и естетичар

Јубилеите, тие празнично видливи знаци на нашето културно и општествено опстојување, секогаш одново не потсетуваат на она што сме биле, на она што сме, истовремено антиципирајќи го она што можеме да бидеме. 40 години МТФ Војдан Чернодрински, и тоа не каде било, туку токму тука, во Прилеп, во градот кој знаел и знае да се радува, да страда, да расте со својот фестивал. Низ културата, низ театарот, низ творештвото омеѓуваме едно парче простор со автономниот македонски творечки хабитус, оставаме трајно естетско, но и етичко сведоштво за духот на еден народ. Затоа, без претерување може да се каже дека секој од нас, кој имал можност, во изминатите 40 години да биде дел од овој Фестивал, како учесник или реципиент, вградил еден помал или поголем дел од себеси во културната самобитност на македонскиот народ.

КРАТКИ ВЕСТИ

Првата вест е еден едноставен разговор со Коле Чашуле. Го предизвика нашето внимание, се надеваме дека истото ќе си го помислите и вие:

Средба со Чашуле

ПОСТАМЕНТОТ ПЛАЧЕ ЗА НЕГО

Јубилеен Четириесетти македонски театарски фестивал "Војдан Чернодрински". Се исперчил Прилеп, отворил гради за актери, режисери и тоа по 40-ти пат. Сосема случајно го сретнав Коле Чашуле. Го видов натажен со наведена глава и бавен чекор. Замислен. Не ме позна. Го прашав што му е?

- *Го боледувам Кузман!* - ми одговори.

- *Зошто?*

- *Зошто го поттурнале бездушно, зад куп ѓубре на плоштадот, а на другиот крај од плоштадот постаментот плаче за него! А болката ми е затоа што во тоа ете не го познавам МОЈОТ Прилеп - како некој да го украде и потоморил!*

На Фестивалот го сретнавме режисерот Милчо Манчевски. Повлечено, без многу врева ги следи претставите. Новинарите, разбирливо бараат изјава од него, барем да се дознае што го интересира тука на Фестивалот. Милчо љубезно се смешка и... толку.

-Немам што да кажам. Овде сум приватно. Гледам театар - кусо одговара на сите љубопитни настојувања. Новинарите не добија потврда на кулоарските муабети дека Милчо бара глумци за новиот филмски проект. Можеби е така. Но и за тоа ќе се чуе.

Актерот Игор Трпчевски, кој во претставата *Совршенство или смрт* го играше ликот на Кузман Силјан, Фестивалската премиера ја дочека во гипс, со скршена нога. Болело не болело, да се лета мора, инаку никој не ќе му верува, дека на сцената е синот на големокоњарецот Силјан штркот.

Искра Шукарова останала без гумениот кауч кој беше единствениот реквизит во перформансот *Ouch-couch*. Непознати сторители го украде каучот од нејзиниот паркиран автомобил ноќта по играњето на претставата. Очигледно дека прилепчани имаат "вкус" за добри работи! Нејзиниот перформанс предизвика голем интерес кај театарската публика која очигледно паднала во "искушение" да проба колку е удобен каучот!

Бифето во Центарот за култура "Марко Цепенков" беше место за средба, разговор и разладување по претставите. Кога девојката од бифето го прашала директорот на МНТ, Љупчо Петрушевски што треба да го послужи, тој културно одговорил дека не треба ништо. За само по неколку минути од најлоската кеса да го извади пивото. "Скопско" и се е можно! Не и се, секако "Скопско" беше генералниот спонзор на Фестивалот кој има осет за театар!

ФЕСТИВАЛСКА ФОТОТЕКА

Х Р О Н О Л О Г И Ј А

Фестивалот низ годините

1996: Строг критериум на селекторот. Само шест претстави се во конкуренцијата за награди. Состојбите во театрите се лоши, пред се финансиски. Се одржува трибина: *Младите говорат каков фестивал сакаме*. Фестивалски куриозитет: Шекспировата *Сон на летната ноќ* на Кумановскиот театар се одигрува на Могилата на Непобедените. Тоа предизвикува полемики. Скандалозна завршница на Фестивалот: револт од одлуките на жирито. Дел од лауреатите одбиваат да ги примат наградите. Осум члена на Советот како морален чин си поднесуваат оставки. Протест и на актерите. Не се одигрува *Глембаеви* на МНТ во чест на наградените. Најдобра претстава *Мајсторот и Маргарита* на НТ Битола.

1997: Фестивалот е посветен на домашниот автор. Селекционата комисија избира седум претстави во конкуренција. Годинава, жирито наместо, три брои пет члена. Нова фестивалска клима. Најдобра претстава *ММЕ кој прв почна* на МНТ.

1998: Прв научен симпозиум: *Македонска театарска критика*. Најдобра претстава *Полковникот Птица* на НТ Прилеп.

1999: Годинашниот симпозиум е насловен: *Актерството и режијата во македонскиот театар*. Најдобра претстава *Луѓето Ибрахим* од Театарот на народностите - Турска драма.

2000: Сто години од праизведбата на *Македонска крвава свадба*. Токму затоа, Фестивалот е посветен на македонската драматургија. Научен симпозиум: *Историјата на македонскиот театар*. Најдобра претстава *Македонска крвава свадба* од НТ Битола.

2001: Мото на фестивалот е: *Играме за љубов, а не за омраза*. Не учествува Албанската драма. Најдобра претстава *Диво месо* на Драмски театар.

2002: Најдобра претстава: *Парите се отепувачка* од НТ Битола.

2003: Најдобра претстава: *Куќа на граница* од Турска драма при Театарот на народностите.

2004: Најдобра претстава: *Татко* - Независна продукција

2005: Најдобра претстава: *Лет во место* - Драмски театар - Скопје

Д Е Н Е С , З А К Р А Ј . . .

Денес во 20.00 во Центарот за култура ”Марко Цепенков”, ќе бидат доделени наградите. Во чест на наградените Универзална сала - Скопје ќе ја прикаже претставата:

Сашко НАСЕВ

ЧИЈА СИ

Режија:

Виолета ЦОЛЕВА

Сценографија:

Валентин СВЕТОЗАРЕВ

Костимографија:

Роза ТРАЈЧЕСКА-РИСТОВСКА

Музика:

Славе ДИМИТРОВ

Актери:

Калиопи БУКЛЕ - Нина

Драган СПАСОВ - Ацо Шпрт

Дејан ЛИЛИЌ - Киро Стап

Васил ЗАФИРЧЕВ - Ринго Шатка

Славица КОВАЧЕВИЌ-ЈОВАНОВСКА - Менка

Ѓокица ЛУКАРЕВСКИ - Ристо

Петар МИРЧЕВСКИ - Чкембар

Екрем ХУСЕИН - Балетан

Александра ПЕШЕВСКА - Верче

Петар АРСОВСКИ - Инспекторот

Е К С К Л У З И В Н О

за Билјенови, рекоа наградение:

СИЛВИЈА СТОЈАНОВСКА, директор на Драмски театар - Скопје:

Овој пати, за првпат, ја чувствувам радоста на малку поинаков начин, како директор на Драмски театар, презадоволна што и овде, на овој фестивал, се потврдуваат веќе познатите вредности на Колективот на Драмски театар. Шест од официјалните награди за Драмски и нашиот копродукцион Фурора2/2 и Театар-фест, се голем успех и причина за огромно задоволство.

ГАБРИЕЛА ПЕТРУШЕВСКА, актер:

Многу ми е драго што ја добивам оваа награда на јубилејниот Фестивал ”Војдан Чернодрински”. За мене наградата е голема satisfакција за она што го работам. Значи, за она што го работам добивам признание. Има убавина во се што поа, ама уште е нов ден. Битката со самиот себе продолжува.

БЛАГОЈ МИЦЕВСКИ, костимограф

Задоволен сум што повторно добив награда на фестивалот. Ова ми е осма награда за костимографија на ”Војдан Чернодрински”. Тоа е потврда за мојот ангажман. Особено мило ми е што со мојот труд, моите косими придонесов прејствавата ”Лет во месец” да биде прогласена за најдобра на јубилејниот Фестивал.

**ЗА ПРВ ПАТ ОВАА ГОДИНА БИЛТЕНОТ ЌЕ ГО ИМАТЕ ДОСТАПЕН
И НА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦАТА НА ФЕСТИВАЛОТ
www.mtf.com.mk**

Билтен на 40.МТФ "Војдан Чернодрински" - Прилеп

За издавачот: Кирил Ристоски

Уредник: м-р Ана Стојаноска

Новинари: Елизабета Ангелеска-Атанасоска, Елизабета Митреска, Каролина Мицевска
и Светлана Ристеска.

Користени материјали: Театролошка дата база на Институтот за театрологија при ФДУ-
Скопје, Градска библиотека Прилеп и Архивата на Фестивалот

Фотографии: Милан Темелкоски и фотографии од Театролошката дата база на
Институтот за театрологија при ФДУ-Скопје

Печат: "Тирекс" - Прилеп

Прилеп, 10.06.2005г.

Македонски театарски фестивал

"ВОЈДАН ЧЕРНОДРИНСКИ" - ПРИЛЕП

Центар за култура "Марко Цепенков"

7500 Прилеп

тел: (048) 40 16 30 или 42 55 20

факс (048) 40 16 31

e mail: mtf_vc@mt.net.mk

www.mtf.com.mk